

Kraj Vysočina, krajský úřad, jako aktér rovných příležitostí, rodinné politiky a sladování

Miroslav Březina
ředitel Sekce pro službu veřejnosti Krajského úřadu Kraje Vysočina

Kraj Vysočina

- **nechápe genderovou politiku jen jako vyrovnání šancí pro ženy a muže,**
- **zabývá se začleněním všech skupin obyvatelstva/zaměstnaneckých skupin, které jsou nějakým způsobem znevýhodněny ve svém postavení,**
- **podporuje aktivity směřující ke sladování osobního a pracovního života svých obyvatel, zaměstnanců/kyň,**

Klíčové problémy a překážky v oblasti uplatňování rovného přístupu a sladování osobního a pracovního života **spočívají:**

- často v **předsudcích** a ve **schématech přetrvávajících z minulosti.**

V praxi:

- odpovědnost za **péči o rodinu je stále primárně připisována ženám,**
- **vliv rodičovství na zaměstnatelnost žen je v ČR nejvyšší** mezi zeměmi EU,
- **sladění pracovního a osobního života je stále obtížné,**
- **věková kategorie 50 plus je ohroženou skupinou na trhu práce,** a to jak kvůli vnímání ze strany mladších, tak i z chování jejich příslušníků samotných.

Východiska naší filozofie I

- **princip rovných příležitostí a sladování** osobního a pracovního života zaměstnankyň a zaměstnanců, obyvatelek a obyvatelů je **již pevnou součástí politiky**:
  - řízení lidských zdrojů na našem krajském úřadě,
  - sociální politiky a rozpočtování (SF, investice) kraje.
- snažíme se **aktivně hledat** řešení takových otázek, které by mohly být rizikovými, **a nejen pasivně** přihlížet a čekat, až se objeví problém.

Východiska naší filozofie II

- na základě provedených šetření a analýz **nevznikla potřeba intenzivního, úzkého zaměření práce:**
  - v oblasti personální práce na krajském úřadě ani
  - v oblasti sociální politiky a rozpočtování v kraji.
- jednotlivá konkrétní **opatření se prolínají** a jsou **koncipována tak, aby postihla co možná nejširší spektrum osob,**
- **navazují na základní východisko politiky - zaměření na všechny skupiny, které jsou nějak znevýhodněny.**

Možností, jak působit plošně a zahrnout všechny skupiny, je podpora rodinné politiky.

Historie koncepce rodinné politiky v kraji

- Kraj Vysočina zahájil realizaci prorodinných opatření v r. 2006 projektem Rodinným pasů,
- tento projekt nadále trvá a na základě spolupráce s Jihomoravským krajem a s Dolním Rakouskem se držitelům pasů rozšířil okruh poskytovatelů slev i v těchto partnerských krajích,
- současně se realizuje projekt Seniorpasů pro cílovou skupinu 55+.

Výzkumy v letech 2006 - 2009

- v letech **2006 – 2009 se v kraji uskutečnilo několik výzkumů** realizovaných v rámci projektů financovaných z ESF,
- **závěry** výzkumů (jak mezi občany, tak mezi zaměstnavateli) **přesvědčily o tom, že je potřeba rodině na Vysočině věnovat širší a komplexnější pozornost,**
- pro obyvatele kraje byla **rodina významnou životní hodnotou, přestože se dle některých dotázaných ocitla na okraji zájmu společnosti.**

Výsledky výzkumů

- téměř $\frac{1}{3}$ zaměstnanců zvládá pracovní povinnosti na úkor rodiny,
- jen $\frac{1}{4}$ zaměstnavatelů dle názoru občanů respektuje rodičovskou roli zaměstnanců s dětmi do 15 let,
- dle $\frac{2}{3}$ dotázaných se jejich zaměstnavatel nezajímá o mimopracovní povinnosti svých zaměstnanců,
- pouze 3 % firem mělo vypracovaný ucelený program firemní prorodinné politiky.

Analýza rodin Kraje Vysočina

- v r. **2010** kraj přistoupil ke zpracování **koncepce rodinné politiky**,
- **jedním z nejvýznamnějších podkladů** koncepce se stala **Analýza potřeb rodin Kraje Vysočina**,
- analýza prokázala, **že tradiční rodina na Vysočině má nadále silnou pozici**,
- jak nám **zpracovatelé analýzy** neformálně sdělili: **„Hýčkejte si to, co na Vysočině máte!“**

Charakteristika rodin Vysočiny I

- kraj má o **12 % vyšší podíl ženatých a vdaných než je průměr v ČR**
(předpoklad lepší akceptace rodinné politiky obyvatelstvem kraje),
- v r. **2009** vykázal Kraj Vysočina **nejnižší míru rozvodovosti v ČR**,
- **v kraji je menší počet domácností než v ČR**,
(máme méně jednočlenných domácností a více tříčlenných domácností než je průměr v ČR).

Charakteristika rodin Vysočiny II

- počet rodin s dětmi mírně převyšuje průměr ČR,
- počet rodin s 1 dítětem je nižší než v ČR,
- počty rodin se 2 a 3 dětmi naopak převyšují celostátní průměr.

Východiska koncepce

- celkově má Vysočina **nejvyšší počet členů domácnosti ze všech krajů ČR,**
- na Vysočině je **nadprůměrně dobrý zdravotní stav** populace,
- **k významným negativům patří dlouhodobě nízký průměrný příjem,** který je na Vysočině jeden z **nejnižších v republice (22609 Kč).**

Hlavní cíl koncepce

- analýza tedy prokázala, že na Vysočině máme poměrně zdravou, silnou rodinu, která si zaslouží podporu,
- hlavním cílem rodinné politiky – podpora rodin ve výkonu jejich přirozených funkcí a realizace intervencí ve prospěch rodin v obtížné životní situaci.

Obsah koncepce rodinné politiky Kraje Vysočina I

- **obsahuje 66 návrhových opatření z oblasti:**
  - podpory zdravého životního stylu rodin,
  - podpory rodiny v krizi,
  - podpory zaměstnavatelů,
  - posilování rodičovských kompetencí apod.

Obsah koncepce rodinné politiky Kraje Vysočina II

- koncepce obsahuje v bodě 2 **opatření ke sladování rodinného a pracovního života, např.**
  - zavádění prorodinných opatření v orgánech a organizacích Kraje Vysočina,
  - podpora školení zaměstnavatelů i zaměstnanců v problematice sladování práce a rodiny,
  - podpora alternativních a inovativních forem péče o děti umožňujících pečujícím rodičům opětovný návrat na trh práce (firemní školky, dětské koutky či dětské skupiny, denní matka/otec).

Projekt Žijeme a pracujeme na Vysočině

- je zaměřen na podporu prorodinné firemní politiky (zavádění ve vybraných PO Kraje Vysočina, budou realizovány audity),
- pro zvýšení motivace zaměstnavatelů v kraji by měla sloužit připravovaná **soutěž Podnik přátelský rodině Kraje Vysočina,**
- projekt dále počítá s **vybudováním tří Family Pointů v kraji.**

Projekt Rovnost šancí na Vysočině I

- má za **cíl zvýšení osvěty v oblasti rodinné politiky,**
- prostřednictvím seminářů, monotématických brožur, výstupů z pracovních skupin, kulatých stolů a konferencí **chce dostat rodinnou politiku do centra pozornosti obcí, neziskových organizací, podnikatelských subjektů a dalších aktérů.**

Projekt Rovnost šancí na Vysočině II

- součástí projektu je **výzkum ve 400 vybraných firmách mapující jejich prorodinné postoje,**
- projekt chce mj. prokázat, že **společenská zodpovědnost podnikatelských subjektů nemá vliv na jejich konkurenceschopnost,**
- **jedním z výstupů** by měl být návrh na **legislativní opatření** (např. úprava práce na dálku v zákoníku práce).

Projekt Harmonizace

- je zaměřen na zmapování alternativních možností péče o děti, s nimiž budou seznámeny rodiny na Vysočině,
- současně jim budou předány zkušenosti z Dolního Rakouska. Aktuálně se připravuje workshop k dané problematice.

(Jak prokázaly dřívější výzkumy, těchto forem využívají na Vysočině pouze 3 % rodin s malými dětmi.)

KrÚ příklady z praxe – co v 2013 nově nebo jinak I

- **gender audit** (zpětná vazba, doporučení)
  - hodnocení zaměstnanců – **hodnocení i nadřízeného** (hodnotitele)
  - **genderově korektní jazyk** (výběrová řízení, organizační struktura krajského úřadu)
  - **PR přístupu zaměstnavatele (interní)**, benefity, sociální politika

KrÚ příklady z praxe – co v 2013 nově nebo jinak II

- kurz první pomoci (výborná zpětná vazba)
- seminář **závislosti**, motto „**Od rendez-vous spanem Nikotinem až po sňatek s paní Zubatou**“
- interní pracovní skupina nově i téma rovné příležitosti, viz **Péče o zaměstnance – portál – logo**

KrÚ příklady z praxe – co v 2013 nově nebo jinak III

- **další připravené rozšíření zaměření pracovní skupiny (kromě podpory fyzického a psychického zdraví, sladování a rovných příležitosti) – činnost jako antidiskriminačního týmu**

KrÚ příklady z praxe – trvalý přístup I

- **sjednání** (v odůvodněných případech, s přihlédnutím k provozním možnostem):
  - **individuálního rozvrhu** pracovní doby,
  - **zkrácených pracovních úvazků**,
  - **či časově omezené práce z domova.**

KrÚ příklady z praxe – trvalý přístup II

přístup je uplatňován:

- **nejen k zaměstnankyním a zaměstnancům, kteří pečují o nezletilé dítě,**
- **ale i k těm, kteří pečují o osobu blízkou,**
- **či potřebují z jiného váženého osobního či rodinného důvodu sladit režim práce se svojí momentální životní situací.**

KrÚ příklady z praxe – trvalý přístup III

- **Rozpočtování sociálního fondu**
  - dbáme na **uplatňování principů rovnosti**,
  - **nepodporujeme jenom sportovní nebo kulturní aktivity**,
  - podporuje i **rekreační, rehabilitační a vzdělávací akce, stejně tak činnosti**,
  - **zapojit se mohou jednotlivci i jejich rodinní příslušníci.**

KrÚ příklady z praxe – trvalý přístup IV

- příspěvek zaměstnavatele (osobní konto) lze využít mj. **i na zakoupení vitamínů a zdravotních pomůcek** (např. nákup zdravotní obuvi, ortéz, tlakoměrů, diabetologických pomůcek, brýlí, kontaktních čoček, zubních rovnátek, zubních implantátů, zubních plomb),
- **uhradit lze také zdravotní či jinou léčebnou péči, která není hrazena z veřejného zdravotního pojištění** (a to zejména lékařská vyšetření – mamograf, screening, vyšetření tlustého střeva či různé typy očkování),

KrÚ příklady z praxe – trvalý přístup V

- **příspěvek zaměstnavatele zdravotně znevýhodněným zaměstnankyním a zaměstnancům, který mohou využít na úhradu rehabilitačních pobytů nebo léčebných pomůcek,**
- **možnost čerpat pracovní volna ze zdravotních a sociálních důvodů (tři omluvené, i když neplacené, dny v kalendářním roce s úhradou zdravotního pojištění zaměstnavatelem).**

KrÚ příklady z praxe – trvalý přístup VI

- **komunikace se zaměstnankyněmi na mateřské a rodičovské dovolené I:**
  - pravidelná setkání s vedením úřadu,
  - pozvánky na vzdělávací aktivity,
  - pozvánky na společenské akce úřadu, kraje (např. Sportovní den, Kulturní den, Barevné Vánoce, Srdce na dlani),

KrÚ příklady z praxe – trvalý přístup VII

- **komunikace se zaměstnankyněmi na mateřské a rodičovské dovolené II:**
  - informace o umístění dětí do mateřské školky,
  - přibližování témat rodinné politiky, které realizuje kraj (např. rodinné pasy),
  - možnost práce na dohodu,
  - nabídka benefitů (např. plavanky, příspěvek při narození dítěte).

VIZE do budoucna I

- v rámci získání poznatků, zkušeností i dostupných finančních zdrojů **budeme rozvíjet i další vybrané aktivity**, a to tak, **abychom oblast rovných příležitostí a sladování** na našem krajském úřadě i v celém našem kraji **povýšili na úroveň odpovídající odůvodněným potřebám.**

VIZE do budoucna II

- **chceme být a budeme krajem respektujícím práva a zájmy znevýhodněných a slabších, krajem spoluvytvářejícím harmonickou společnost – prostě dobrým místem pro práci i pro život.**

Co musíme vnímat

využíváme společné, veřejné prostředky, a kromě účelnosti, efektivnosti a hospodárnosti musíme ctít pravidlo přiměřenosti.

Děkuji vám za pozornost.

Kontakty:

Ing. Miroslav Březina
ředitel Sekce pro službu veřejnosti
Krajského úřadu Kraje Vysočina

tel: 564 602 344, mobil: 724 650 118

e-mail: brezina.m@kr-vysocina.cz